

44 TAL TILL A. I. ARVIDSSON

Helsingfors Tidningar n:o 44, 5. VI 1858

Huru för nära fyra decennier tillbaka i fäderneslandet uppträdde en man, då i styrkans år, vid mannaålderns tröskel, uppträdde talande för och till sitt fädernesland: om Nationalitet och Nationalanda. Man kan säga: dessa voro hans första offentliga ord. Han ville icke blott vetenskapligt definiera dem. Han ville hos Finlands folk väcka nationalandan och bringa dem till medvetande. Klart framställde han detta medvetandes betydelse, modigt de hinder, som hämmade dess utveckling, varmt förhoppningarna för densamma. I kärleken till, i arbetet för det finska språket sökte han det fasta stödet för dessa förhoppningar. »Blott der ett eget språk finnes, der är ett eget folk – ty nationen är oåtskiljelige förenad med sitt språk – i språket eger den en borgen och en representant för sin nationela sjelfständighet». – Dessa voro hans ord. Väcka af hans röst, lifvade af hans anda, uppträdde andra med honom; och hvad vi sedermera upprepat och hört upprepas af planer för Finska språkets insättande i dess rättigheter, det utlades redan då i detalj i denna samma periodiska skrift, hvars utgångspunkt var »nationalitet och nationalanda.»

Denne man, som så talat till det finska folket, det finska nationalmedvetandets första kämpe – han nödgades vika från detta fädernesland, som han så varmt älskade – detta fädernesland nödgades förlora honom. Vi vilja kasta en slöja öfver dessa tilldragelser och förgäta dem; ty vi hafva nu glädjen att se denne man ibland oss. Allas blickar hvila på honom: Kongl. bibliothekarien Arvidsson, – för oss Adolf Ivar Arvidsson.

Det är vanskligt att tala om hvad som kunnat ske, om ödet fogat annorlunda – kunnat ske med nationer eller individer. Men menskligt betraktadt, skulle A. I. A:s bana väl varit en annan, hans verksamhet för fädrens land en annan, om han fått förlefva sitt lif inom dess gränser. – Dock han var en man för sitt öde. Dessa fyra decennier torde väl föga hafva ett enda år att uppvisa, på hvilket Arvidsson, ehuru ställd utom dess gränser icke erinrat sina fäders land om sin tillvaro och sina sträfvandens oföränderlighet och outtröttlighet, erinrat derom genom hedrande verk och gerningar till dess materiela och andliga intressens förkofran.

Med vemod torde han likväl i denna stund blicka tillbaka på de många tunga fjät han under dessa sträfvanden för fosterlandet tagit på en jord, som icke är dess. Men vi känne hans hjerta väl. Detta vemod förjagas, då han nu här ser det, hvarför hans ungdom brunnit, endels förverkligadt, endels skimrande fram ur gladare förhoppningar på framtiden. Han skall väl också glädjas öfver att här bland oss, och hvarthän han än kommer inom detta land, se den oföränderliga kärlek, han egnat detsamma, erkännas och med oskrymtad tillgifvenhet lönas. Men vi känna hans hjerta väl: Utöfver denna glädje skall för honom stå glädjen öfver att hans fosterland upplefvat en tid, då detta erkännande der kan uttala sig fritt, högt!

Det är glädjen häröfver vi bjuda honom till ledsagare och tröst då hans fot snart åter skall lemna denna jord, der hans vaggastått, honom så kär och lifvad af honom så tillgifna hjertan.»